

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เรามาทำบุญนะ เรามาทำบุญทำกุศล เห็นไหม มันต้องมีศรัทธา ศรัทธาความเชื่อนี้สำคัญมากนะ ความเชื่อของเรา ถ้ามีความเชื่อของเรา มันจะดึงเรามาได้ แต่ความเชื่อนี้เชื่อแล้วโดยที่ ไม่ได้มีธรรมะเข้าไปจับ เชื่อด้วยไม่ใช่ปัญญา ถ้าเชื่อด้วยไม่ใช่ปัญญามันจะหลงออกไปข้างนอกได้ แล้วมันทำให้เราทำความเห็นของเราได้

เราเชื่อเรื่องบุญเรื่องบาป เราจะทำคุณงามความดี ถ้าเราเชื่อเรื่องบุญเรื่องบาป เห็นไหม เราเชื่อ เชื่อไว้ส่วนหนึ่ง เห็นไหม ครั้งๆ กลางๆ ๕๐ เปอร์เซนต์ แล้วเราก็ทำของเราตามประสาของเรา เวลาเมื่อไรเข้ามาบังคับ เข้ามาแบบว่ามีความจำเป็น พอมีความจำเป็นขึ้นไป มันต้องหมุนไปตามกระแสของตน ว่าสิ่งใดพอเป็นไปได้ แต่ถ้าคนเชื่อจริงๆ ยอมตายเลยนะ

คุณติ คุณอย่างพระจักษุपाल เห็นไหม เวลาที่อธิษฐานพรธษาไว้ว่าจะไม่นอนตลอดพรธษา พอทำพรธษานี้ตาจะบอด เห็นไหม พอตาจะบอด หมอมาบอกว่า “ถ้าท่านไม่นอนตาบอดนะ”

ถ้าเป็นเรา เห็นไหม ถ้ามีขณิมาปฏิบัติทางของเรา เราก็ต้องรักษาตาไว้ก่อน แล้วค่อยปฏิบัติใหม่ แต่พระจักษุपालไม่ยอม พระจักษุपालทำเข้าไปเลย พยายามสู้ ต่อสู้ จนตาบอด เห็นไหม ออกพรธษานั้นพระจักษุบาลตาบอด แต่ธรรมก็สว่างขึ้นในหัวใจ เวลามันแลกกันมันแลกกันอย่างนั้น

ถ้ามีศรัทธาความเชื่อนะ ความเชื่อสำคัญ แต่ความเชื่อของเรา เราเชื่อไม่เต็มร้อยของเรา ถ้าความเชื่อของเราไม่เต็มร้อยของเรา เราทำได้ครึ่งๆ กลางๆ ความทำได้ครึ่งๆ กลางๆ เห็นไหม กิเลสมันแบ่งไป ๕๐ เปอร์เซนต์ กิเลสคือความกังวลใจ กิเลสคือความไม่แน่ใจ กิเลสคือความลังเลสงสัย ความลังเลสงสัยในหัวใจของเรามันมีโดยธรรมชาติของมัน ใจตัวนี้ตัวความลังเลสงสัยของเราในหัวใจของเรา ถ้ามีความลังเลสงสัยในหัวใจ มันต้องมีการคาดหมาย มันต้องมีการจินตนาการ มันไม่ทำไปถึงที่สุดของมัน

ถ้าทำถึงที่สุดของความเป็นจริง เห็นใหม่ ธรรมะนี่เป็นความจริง อริยสัจจะความจริง สิ่งที
พระพุทธเจ้าพูดนี้เป็นความจริงหมด แต่ความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความจริง
ในหัวใจดวงนั้น กังวานในหัวใจดวงนั้น แต่มันไม่ใช่ความจริงของเรา เพราะความจริงอันนั้นเป็น
ความจริงจากภายนอก เรายังเกิดความลั้ลสะงสัย เรายังเกิดความคาถหมาย

ความคาถหมายในธรรม เห็นใหม่ เราคาถหมายไปในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า เราถึงไม่ได้ธรรมความเป็นจริง เราถึงต้องประพฤติปฏิบัติให้มันเห็นจากเนื้อแท้ของใจ
เนื้อแท้ของใจเห็นตามความเป็นจริงขึ้นมา มันจะปล่อยวางกิเลสได้ แต่มันปล่อยวางกิเลสไม่ได้
เพราะว่ามันเชื่อออกไป แล้วพอเชื่อออกไป คนเราไม่มีความเชื่อจริง มีความลุ่มๆ คลำๆ เห็นใหม่
สัพพัตถปริมาส ความลุ่มคลำในศีล ความลุ่มคลำในศีลก็ความลุ่มคลำในความรู้สึกรู้สีกของตัว มันจะ
ลุ่มคลำในความรู้สึกรู้สีกของตัว รู้สึกรู้สีกตัวมันรู้สึกรู้สีกอย่างไรแล้วก็ลุ่มคลำออกไป

ลุ่มคลำ เห็นใหม่ มันจับไม่มันคั่นไม่ตาย ความจับไม่มันคั่นไม่ตายนี่มันเป็นความเคยใจ
ของเรามาโดยธรรมชาติของมัน อันนี้มันผลักไส โทษของมันคือทำให้เรามาเกิดอยู่โดยตลอดไป
โทษของมันทำให้เราเกิดไปทุกภพทุกชาติ โทษของมัน เห็นใหม่ แล้วเกิดทุกภพทุกชาติ เห็นใหม่
ชาติปี ทุกๆ ความเกิดนี้เป็นสถานะที่รองรับทุกอย่าง สิ่งนี้มีเพราะมีเรา เราเกิดมาสภาวะสิ่งนี้ สิ่งที
โลกเกิดขึ้นมา สิ่งทีกระทบกระทั่งนี้เพราะมีเรา ถ้าไม่มีเรา เราไม่อยู่ในสภาวะเหตุการณ์นั้น มันจะ
ไม่มีเรา ถ้าไม่มีเรา มันกระทบอะไร? มันไม่กระทบสิ่งใดเลย เพราะมันไม่กระทบสิ่งใด

นี่เพราะมีเรา แล้วกำจัดเราไม่ได้ เราเป็นสถานะ นี้ความเกิดของใจมันเกิดแล้วถึงสภาวะ
แบบนั้น เราถึงต้องแสวงหาที่พึ่งเพื่อให้ใจมันปลดวางความเป็นภาระพะรุงพะรังของใจ ใจถ้าปลด
เปลื้องความเป็นภาระพะรุงพะรังของใจได้ ใจจะมีความสบายใจของตัวเอง

ความปลดเปลื้องภาระพะรุงพะรังของใจก็คือความคิดของใจ ใจมันคิดสิ่งใดแล้วมันกังวล
สิ่งใด มันจะแบกสิ่งนั้นไป สิ่งนั้นจะจารึกในหัวใจไป แบกแล้วลากไปนะ มันลากไปแล้วก็คิดทบท
ซ้าทบทอง เห็นใหม่ กิเลสซ้อนไปนะ ซ้อนเป็น ๑ เป็น ๒ เป็น ๓ ซ้อนทับไปในความคิดของเรา
เราไม่รู้ตัวเลยละ เราไม่สามารถจะรู้ตัวของเราได้ เพราะกิเลสมันบังเราอยู่

ถ้ากิเลสมันบังเราอยู่ เราจะไม่สามารถความเห็นสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงได้เลย เพราะ
เราไม่เคยเห็นสิ่งนี้ตามความเป็นจริง เราถึงต้องเป็นจี้ข้าของมัน เห็นใหม่ เป็นจี้ข้าของเรานะ เรา

เป็นจี๊ข้าของสรรพสิ่งต่างๆ เราเป็นจี๊ข้าของลูกหลาน จี๊ข้าของใครก็แล้วแต่ เราเลี้ยงเขามาเป็นจี๊ข้าของเขา

เป็นจี๊ข้าของเขาเพราะอะไร เพราะเรารักเราสงวน เราสนใจของเรา เราพยายามปกป้องเรา ถ้าเราปกป้องเขา มันก็เป็นความพอใจของเขา แต่หัวใจของเรา มันเป็นจี๊ข้าของมันโดยไม่รู้สึกรู้ตัว เพราะมันเป็นความเห็นจากภายใน แล้วมันยึด เห็นไหม ยึดสิ่งต่างๆ ยึดแต่เรื่องโลกภายนอก ยึดโลกยึดสังสาร ยึดต่างๆ เห็นไหม เกิดมาแล้วก็ไม่อยากตาย เกิดมาแล้วก็ไม่อยากปลดพราวความที่เป็นอยู่ของเรา มันต้องปลดพราวตามความเป็นจริงของมันอยู่แล้ว เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมาไม่มีสิ่งใดคงที่ มันต้องแปรสภาพไป

สิ่งนี้มันเป็นท้องคัมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม แล้ววางศาสนาไว้เป็นอนัตตา สิ่งที่เป็นอนัตตามีเฉพาะในศาสนาพุทธ เห็นไหม ของเขามีความคงที่ ทุกอย่างคงที่เป็นอนัตตา สิ่งที่ว่าที่เป็นอนัตตา แต่ของเราต้องเป็นอนัตตาไปก่อน พระพุทธเจ้าสอนเรื่องเหตุ เหตุคือความทำลายของมันไปทั้งหมด แล้วมันจะเกิดสภาวะตามความเป็นจริงของมัน อันนั้นไม่ต้องพูดถึง

จิตที่มันพ้นจากกิเลสไปแล้วไม่ต้องพูดถึง สิ่งนั้นเป็นผล พระพุทธเจ้าไม่สอนผู้ที่สิ้นกิเลส พระพุทธเจ้าสอนแต่ผู้ที่มีกิเลส เห็นไหม เราเป็นคนที่มีความยึดมั่นถือมั่น ยึดมั่นในสิ่งที่ไม่จริง แต่พระอรหันต์ เห็นไหม ถึงท่านปล่อยวางหมดแล้ว ท่านไม่ยึดมั่นสิ่งใดเลย แล้วสิ่งนั้นเป็นความจริงด้วย

สิ่งที่เป็นความจริง มันจริงของมันโดยที่ว่ามันกลั่นออกมาจากอริยสังข์ อริยสังข์คือความเป็นไป ทุกข์ควรกำหนด เห็นไหม เวลาที่มีความทุกข์นี้เราควรกำหนดว่าอะไรมันเป็นทุกข์ สิ่งที่เป็นทุกข์เพราะอะไร เพราะเราไปยึดมั่นถือมั่น นี่มันจะสาวไปหาเหตุ ถ้าสาวไปหาเหตุ ไปแก้ที่เหตุ เห็นไหม เหตุคือสมุทัย เหตุคือความไม่จริง เหตุคือการคาดการณ์ เหตุคือการค้นเดาทั้งหมด การค้นเดานี้ไม่เป็นความจริงเลย แต่เป็นความจริงแล้วมันก็ต้องเป็นทุกข์

พระอรหันต์ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องปรินิพพานไป พระอรหันต์ก็ต้องตาย ต้องตายไปเพราะเกิดมาแล้วมันสิ้นสุดคือการตาย แต่ตายแล้วไม่เกิดอีก เราต้องตายเหมือนกัน ทุกคนเกิดมาแล้วต้องตาย แต่ตายแล้วจะต้องเกิดอีก เพราะเชื่อมั่นยังมีอยู่ในหัวใจ นั่นเป็นความจริงอันหนึ่ง ความจริงคือเกิดมาแล้วต้องตาย แต่ต้องตายเพราะมันไม่เข้าใจ มันถึงว่าตายแล้วเกิดๆ เพราะ! เพราะมันเป็นสมมุติสัจจะ ตายแล้วเกิดเป็นสภาวะตามความเป็นจริงอันหนึ่ง แต่

ถ้าเราเข้าไปรู้ความเป็นจริงแล้วเราปล่อยวางไว้ เห็นใหม่ ปล่อยวางค้นหาความทะยานอยาก ปล่อยวางความเกาะเกี่ยวของใจ ใจมันเกาะเกี่ยวไปกับสรรพสิ่งทุกอย่าง นี่ใจเป็นโทษอย่างนั้น

เราถึงต้องหาที่พึ่ง หาที่พึ่งของเราได้แล้วเราจะมีที่พึ่งของเรา หาที่พึ่งของเราไม่ได้ เราก็ทุกข์ร้อนของเรา เห็นใหม่ ถ้าเราเชื่อในศาสนา ศรัทธาถึงเป็นความจำเป็นอย่างมาก ศรัทธาความเชื่อในศาสนาจะดึงเรามา แต่ความเชื่ออันนี้มันต้องเชื่อในอริยสัจ ในสัจจะความจริง

ถ้าความเชื่อเป็นไปแล้ว สิลัพพตปรามาสนีณะลูกคำในศีล ลูกคำต่างๆ แล้วรู้ตามสภาวะของใจ ใจมันเป็นไปได้นะ เวลาเราทำความสงบของใจ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะรู้เลยว่า เวลาจิตมันสงบเข้าไป มันเห็นนิมิตต่างๆ มันรู้สภาวะต่างๆ รู้ตามความสมมุติ รู้สิ่งนั้น เห็นใหม่ หลวงปู่ดูลย์บอกว่า “สิ่งที่เห็นนะเห็นจริง เราเห็นสภาวะตามความเป็นจริงทั้งหมด แต่สิ่งนั้นไม่จริง เพราะสิ่งนั้นเป็นที่พึ่งไม่ได้ สิ่งนั้นแก้กิเลสไม่ได้”

อภิญา ๖ เห็นใหม่ พระอรหันต์ในครั้งพุทธกาลนะ พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรนี่พูดกันคุยกัน ว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่ประ โยชน์ที่สุด เห็นใหม่ สิ่งใดความถนัดของตัวเอง

พระสารีบุตรบอกว่า “ปัญญานี้ ในโลกของเรา ในโลกศาสนานี้ปัญญาสำคัญที่สุด”

พระโมคคัลลานะบอก “ฤทธิ์สำคัญที่สุด”

พระอุบาลีบอก “วินัยสำคัญที่สุด”

ตกลงกันไม่ได้ ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไ้ว่า “สิ่งใดสำคัญที่สุด?” สิ่งที่สำคัญคือความถนัดของตัว ตัวทำอะไรสิ่งนั้นก็มีความสำคัญ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “สิ่งที่สำคัญที่สุดคืออัสวักขยญาณ” เห็นใหม่ ญาณที่ชำระกิเลส อัสวักขยญาณ ญาณชำระกิเลสที่นั่นสำคัญที่สุด เพราะชำระกิเลสไปแล้ว กิเลสมันขาดออกไป ความสำคัญอันนั้นมันความถนัดของตัว ถึงเป็นความถนัดของตัว แต่ความถนัดของตัวมันก็ไม่มิกิเลสมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

แต่ความถนัดของตัวมันมิกิเลสมายึดเหนี่ยว ความถนัดของตัว ความเห็นของตัว เห็นใหม่ เห็นนั้นมันเห็นจริง แต่ความเห็นนั้นไม่จริง มันเห็นแล้วมันยึดเหนี่ยว มันยึดเหนี่ยวแล้วมันแก้

กิเลสไม่ได้ เพราะมันเห็นแล้วมันว่าสำคัญคน เห็นใหม่ ผู้ที่เห็นต่างๆ จะสำคัญคน สำคัญใน เหตุการณ์นั้นก็ผิดแล้ว เห็นใหม่ ในมานะ ๘

สิ่งนั้นเป็นของจริงอยู่ที่ไม่สำคัญ ปล่อยไว้ตามความเป็นจริง สิ่งนั้นถ้ามันสำคัญขึ้นมา เรา ยึดอยู่แล้ว เพราะความสำคัญคือความยึด นี่ใจมันละเอียดอ่อนมากแต่เราไม่เห็นของมัน มันจะยึด ไปนะ ความผูกพันใจ เราพูดถึงสิ่งใด ใจมันเกาะเกี่ยวกับสิ่งนั้นแล้ว นี่ใจ เราเห็นสิ่งใด เรายึดสิ่งใด เห็นใหม่ เราเห็น พอยึดแล้วก็อยากจะมิซ้ามิซากอีก อยากจะมีอย่างนี้อีก นี่นิมิตความเห็นของเรา

ความเห็นถึงนิมิตมันถึงว่าไม่สามารถชำระกิเลสได้ อภิญญา ๖ รู้วาระจิตก็แก้กิเลสไม่ได้ รู้ ต่างๆ แก้กิเลสไม่ได้ แต่มันเป็นสิ่งที่มิอยู่ใจ อย่างรวดเร็วมา มันต้องมีสิ่งที่ติดมากับรถ เห็นใหม่ ผู้คน ละอองติดมากับรถ อันนี้ก็เหมือนกัน อริยสังขในพุทธศาสนาสอนเรื่องความทุกข์ ทุกข์เกิดที่ไหน ให้ดับที่นั่น ทุกข์เกิดที่ใจ แต่ความรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา มันเป็นอำนาจวาสนาของจิต

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอรหันต์นั่งล้อมรอบเลย แต่พระอรหันต์ ทั้งหมดไม่รู้ว่่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานหรือยัง เอ่ยปากถามขึ้นมาเิงว่า

“ปัจจุบันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้วหรือยัง?”

พระอนุรุทธะเป็นเอตทัคคะทางรู้วาระจิต “ยังไม่ปรินิพพาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้ากำลังเข้าสมาบัติ เข้าตติยฌาน จตุตถฌาน ขึ้นอากาศาณูญายตนะ เข้าไปแล้วถอยออกมา แล้ว เข้าไปใหม่ถึงจตุตถฌาน ถึงจะปรินิพพานตรงนั้น”

ทำไมพระอรหันต์ที่นั่งอยู่นั้นทำไมถามขึ้นมาล่ะ? เห็นใหม่ จริตนิสัย ความถนัดของตัวไม่ มี แต่สิ้นกิเลสด้วยกันทั้งหมด แต่ไม่รู้เหมือนกันหมด

อภิญญา ๖ ความรู้วาระจิต สิ่งนั้นไม่สำคัญ พระอรหันต์บางองค์ก็ไม่มีสิ่งนี้ สิ่งนี้มันถึงว่า เป็นเครื่องมือเครื่องดักใจ ถ้าดักใจ มันเป็นที่ว่ารู้วาระจิตของสัตว์โลก มันทนายใจได้ แต่ทนายใจได้ ทนายกิเลสไม่ได้เพราะอะไร เพราะกิเลสในใจของแต่ละบุคคลต้องสละเอง ใจของแต่ละบุคคลต้อง ทำชำระเอง

นี่มันชำระขึ้นมา เหมือนกับกินข้าว ทุกคนกินข้าวขึ้นมาจะอิ่มเอง ถ้าไม่ได้กินข้าวจะไม่อิ่ม นี่ธรรมชาติเหมือนกัน ถ้าธรรมชาติประพฤติปฏิบัติดีนะ ศรัทธาความเชื่อ เชื่อในศาสนา แล้วพยายาม ฟังธรรมนะ มันตัดแปลงใจนะ วุฒิภาวะของใจ ใจจะเจริญขึ้นมาเพราะอย่างนี้

ฟังธรรมใหม่ๆ ฟังธรรมพระเจ้าจะฟังไม่รู้เรื่องเลย พูดเรื่องอะไรก็ไม่รู้เรื่องเลย แต่ฟังไปๆ นะ มันพูดถึงเรื่องของเราที่เราไม่รู้ พูดถึงเรื่องวาระจิต พูดถึงความคิด ความคิดของเรานี้มันคืนรน เราไม่รู้เรื่องกับเรา พูดไปๆ นะ แต่เราฟังไปบ่อยเข้าๆ แล้วเราคิดตามไป หรือเราสังเกตใจเราเอง มันจะรู้ขึ้นมาจะ พอรู้ขึ้นมา สิ่งนั้น อ้อ.. อ้อ.. นี้วุฒิภาวะของมันจะเจริญขึ้นมา

ถ้ามันเจริญขึ้นมา มันจะปล่อยวางสิ่งที่หยาบๆ ขึ้นมา ปล่อยเรื่องอกิณญา ปล่อยเรื่อง ความเห็นต่างๆ เพราะความเห็นต่างๆ นั้นมันไม่ใช่อริยสัจ มันไม่ใช่ความจริงที่ชำระกิเลส เห็นใหม่ มันไม่ใช่มรรค มรรคคือความที่ว่าจะแก้ไขเราได้ มรรคคือความสงบของใจ ทำใจสงบขึ้นมาแล้วสังเกตตัวเอง แล้วทำตัวเองได้ อันนี้จะเป็นประโยชน์กับเรา ธรรมะคือสิ่งนี้ไง

คูลี คูที่ว่าเขาไม่เชื่อในศาสนา ในพุทธกาลว่าพระอรหันต์นี่จะมีหรือไม่มี เอาบาตรไม้ จันทรไปแขวนไว้ ถ้าพระอรหันต์มีจริงต้องหามาเอาได้ พระโมคคัลลานะมีฤทธิ์ ถึงบอกให้ลูกศิษย์หามาขึ้น ไปเอาสิ่งนั้นไปได้ นี่พระอรหันต์มี นี่หามาได้

การหานั้นเป็นเรื่องของอกิณญา แต่พระอรหันต์ความจริงคืออริยสัจที่ว่าทำกิเลสสิ้น ต่างหากละ พระอรหันต์มันเกิดขึ้นมาจากอริยสัจกับอริยมรรค เห็นใหม่ แล้วพระอรหันต์ไม่ได้เกิดขึ้นมาจากว่าการหามาได้ การหามาได้นี้เป็นเครื่องเคียง เป็นสิ่งที่มีกับผู้ที่มฤทธิมีเดช ถ้าผู้ไม่มี มฤทธิมีเดช สิ่งนี้ก็ไม่มีความหมาย

สิ่งนี้ไม่มีในหัวใจแต่หัวใจเป็นความสุข แล้วหัวใจไม่เกิดตายในวิภวัญญะ สิ่งที่เกิดตายใน วิภวัญญะสำคัญกว่าสิ่งที่หามาได้หรือหามาไม่ได้นะ หามาได้หรือหามาไม่ได้มันหามาได้ชั่วคราว แต่วนไปในวิภวัญญะ ทุกข์ยากตลอดไป อันนี้สำคัญกว่า ทุกข์ยากในหัวใจพ้นออกไปจากใจ ถึงจะเป็น ประโยชน์กับใจดวงนั้น

ใจของเราก็มี ถ้าเราเชื่อแล้วเราประพฤติปฏิบัติไปมันต้องถึงเป้าหมาย ในศาสนาพุทธสอน สูงสุดคือสอนถึงซึ่งนิพพาน สอนถึงที่สุดสิ้นกิเลส สอนถึงพ้นจากกิเลสออกไป นั่นเป็นเป้าหมาย ของศาสนาพุทธ

ถ้าเราเข้าไปไม่ถึง เราก็นี้ ทาน คีต ภาวนา ก้าวเดินไปตามประสาของเรา มีศรัทธาแล้วพยายาม
ใช้ศรัทธาเรา เป็นศรัทธาตรงใจ ศรัทธาตรงกับในศาสนา ไม่ได้ศรัทธาของเรากิเลสพาไป ศรัทธา
เหมือนกัน เชื่อเหมือนกันแต่เอากิเลสเชื่อ มันจะเชื่อตกทะเลไป ถ้ามันเชื่อขึ้นมา มันเชื่อในเรื่อง
ความจริงขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเราเอง เอวัง